

Miljöberättelsen 2004

Programområde Stadsmiljö och administrativt stöd

Generella åtaganden i verksamhetsplanen för år 2004

• Stadsdelens verksamheter arbetar med att minska negativ miljöpåverkan

Enhetsspecifika åtaganden

Enheterna stadsmiljö och planering har formulerat åtaganden i den lokala verksamhetsplanen för 2004, vilka följs upp i lokala verksamhetsberättelsen för 2004.

Uppföljning av målen i de lokala miljöprogrammet för 2004

Rubrikerna följer de sex målen i Stockholms miljöprogram.

Miljöeffektiva transporter

Miljökrav vid upphandling av maskiner och fordon

Vid upphandling av entreprenader och transporter skulle förvaltningen ställa miljökrav på fordon och maskiner.

Miljökrav har ställts på fordon och maskiner (jämfte andra miljökrav i upphandlingen) vid upphandlingen av entreprenör för gatudriften inom Norrmalms stadsdelsområde. Kraven överstämmer med de gemensamma upphandlingskraven för Stockholm, Göteborg och Malmö.

Biltvätt med effektiv rening

Förvaltningens fordon skulle tvättas i anläggningar med effektiv rening.

Stadsmiljöenhetens tjänstebil som är en miljöbil har tvättats i anläggning med effektiv rening.

Drivmedel

Förnyelsebara drivmedel skulle användas vid egna transporter.

Biogas har huvudsakligen använts som drivmedel till miljöbilen.

Miljöbil

Minst två av förvaltningens tjänstebilar skulle vara miljöbilar

Agenda 21 samordnaren har varit kontaktperson för förvaltningens miljöbilar gentemot miljöförvaltningen.

Stadsmiljöenheten har genom LeasePlan hyrt en Volvo biogasbil och vård- och omsorgsavdelningen en Ford Focus etanol.

Projekt Samverkan för hållbart resande

Förvaltningen har deltagit i *Projekt Samverkan för hållbart resande*, som är ett regionalt projekt med samverkan mellan Vägverket, Landstinget, Gatu- och fastighetskontoret, ett antal stadsdelsnämnder och ett antal närkommuner. Enheten har aktivt deltagit i delprojekten Bilpoolslansering och Säker och lekvänlig skolväg.

Bilpoolslansering

Annonsering om bilpool och om den nya webbplatsen www.bilpool.nu har gjorts i lokaltidningen Vi i Vasastan, på stadsdelens föreningstavlor och på parkeringsautomaterna i innerstaden. Informationsbroschyrer har distribuerats till intresserade. Ett avtal slöts om två parkeringsplatser för bilpool mellan stadsbiblioteket och bilpoolsföretaget CityCarClub, vilket gjorde det möjligt att två bilpooler för boende på Norrmalm kunde starta under året. Ett utskick gjordes även till företag runt Odenplan med erbjudande om att prova på att vara med i en bilpool.

Säker och lekvänlig skolväg

Enheten har medverkat i att ta fram en modell "Norrmalmsmodellen" för hur man med utgångspunkt från förslag från olika intressenter med bred kompetens kan göra skolvägen säkrare och mer upplevelserik. Det handlar om att bryta trenden att alltfler föräldrar skjutsar sina barn i bil till skolan.

En handlingsplan i samverkan med gatu- och fastighetskontoret för Gustav Vasa skola och Rödabergsskolan, vilka deltagit i projektet, har arbetats fram och ett antal åtgärder har genomförts längs skolvägarna.

- konstplattor utanför vardera skolan som elever tillsammans med konstnär tagit fram
 - plantering av vårlökar tillsammans med en klass på en grönyta nära Gustav Vasa skola
 - markering "skola 30 km" på Karlbergsvägen har målats i gult
 - vägbula för att sänka hastigheten på Dannemoragatan har anlagts
 - översyn av trafikljusen (längre tid för grönljus) i närheten av skolorna
 - rullande schema för "du kör för fort – skyltar"
 - broschyr om vandrande skolbuss har distribuerats till skolorna på Norrmalm
 - trafik- och hälsovecka (gällde hela förvaltningen)
 - tävling för skolorna på Norrmalm om att gå, cykla åka kollektivt under en vecka
- Prisutdelning skedde på nämndens sammanträde till vinnaren Karlbergs skolor

Säkra varor

Ekologiskt producerade livsmedel

Den KRAV-märkta andelen livsmedel som köps in skulle öka till minst 15 %.

Totalt för förvaltningen har 3 % ekologiska livsmedel redovisats en nedgång jämfört med 2003 (10,9 %). Uppföljningen i förvaltningen har skett genom att livsmedel som är ekologiskt producerade konterats på ett särskilt konto (6442). Andelen torde dock vara högre, eftersom flera enheter av olika skäl inte särkonterat inköpta livsmedel. I denna procentsats finns inte den upphandlade kosthållningen. Dessa har redovisat andelen ekologiska livsmedel separat. HJ Service 10 %, Invita 2,1 %. Uppgift om andelen ekologiskt av Medirests totala inköp av livsmedel lämnas till förvaltning vid senare tidpunkt. Kontoret har kaffeautomater på tre våningsplan med ekologiskt kaffe. Förtäring i samband med miljökurser och miljörelaterade möten har alltid bestått av ekologiska produkter till 90-100%.

Kemiska ämnen

Krav skulle vid upphandling ställas på vilka ämnen som ska undvikas.

I upphandlingen om gatudrift ställdes krav på att ämnen som förekommer i Kemikalieinspektionens begränsningsdatabas inte får användas.

Förvaltningen skulle kunna informera allmänhet och egna anställda om vilka ämnen som bör undvikas vid inköp

Information har genom av konsumentrådgivaren till allmänheten och genom Agenda 21 samordnaren till miljöombud. Miljöombuden har också erbjudits ett seminarium om kemikalier man möter i vardagen.

Hållbar energianvändning

Miljömärkt el

Förvaltningen skulle köpa miljömärkt el

För året gällde en central upphandling av el. Den levererade elen var ej miljömärkt men var baserad på vattenkraft.

Minska elanvändningen

Förvaltningen skulle minska sin elanvändning med 5 % jämfört med 2003.

Enheterna har medverkat till att en tariffoptimering, en s. k. skrivbordsanalys, som påbörjades 2003 för förvaltningens samtliga abonnemang slutförts. Besparingar har kunnat göras på grund av nedsäkringar. När det gäller uppföljning av elanvändningen har den inte heller detta år varit möjlig eftersom förvaltningen inte erhållit nödvändig statistik från elbolaget Fortum och därmed ej heller från elleverantören Kraft och Kultur.

Agenda 21 samordnaren har varje månad gjort jämförelser mellan år 2003 och 2004 när det gäller elanvändningen på kontoret (Tulegatan 13), vilket var möjligt genom den statistik vi fått från Viterra energiservice AB och senare Reijlers energiservice AB. För kontoret har följande riktlinjer från förvaltningsledningen gällt:

”Vi ändrar vårt beteende när det gäller elanvändningen genom att släcka lyset i tomma rum, alltid stänga av datorn när vi går hem samt stänga av bildskärmen när vi lämnar rummet i mer än 20 minuter. Apparater som TV och video lämnas aldrig i standbyläge utan stängs av”.

Enheterna har försökt uppfylla dessa riktlinjer. Målet har inte uppnåtts på Tulegatan.

Elanvändningen har i stället ökat med 4,9 % (0,3 % år 2003).

En av förklaringarna kan vara att fler arbetsplatser har tillskapats på Tulegatan. Därutöver gäller att beteendeförändringar inte ägt rum fullt ut.

Ekologisk planering och skötsel

Skötsel av naturmark

Skötseln av naturliga och kulturpräglade biotoper skulle vara ekologiskt inriktad i samarbete med stadens ekologer och anpassas till skyddsvärda arter enligt ArtArken.

För att gynna den biologiska mångfalden låter vi i Bellevueparken döda träd stå kvar så att insekter i dessa kan ge föda åt fåglar. Löv städas inte bort utan blir gödning för marken.

I Vanadislunden har en slänt fagats före midsommar för att så småningom kunna utvecklas till en blomsteräng. Längs Bellevue strandpromenad har buskagen genomgått en föryngringsbeskrining för att behålla brynkaraktären.

Skyddsvärda arter

Hänsyn skulle tagits till skyddsvärda arter även utanför den traditionella naturmarken

I Vanadislunden finns den relativt ovanliga gulsippan och smånunneörten. I Vasaparken växer blommande stornunneört men även liten nunneört.

Saltning

Saltning skulle begränsas till särskilt angelägna platser

Saltning har endast skett på huvudgator och i första hand bussgator.

Bevaka grönytor i planremisser

Bevarande av grönytor skulle bevakas och nya föreslås i planremisser.

Förvaltningen har inte i någon detaljplaneremiss under 2004 tryckt på att grönytor ska bevaras och ej heller föreslagit några nya. Förvaltningen har däremot i tre detaljplaneremisser medverkat till att grönytor har minskats eller omöjliggjorts.

1) Sabbatsbergsområdet

Förvaltningen var positiv till att det byggs en ny friliggande förskola trots att det skulle innebära att grönytorna minskar i den s.k. Äppellunden, i den västra delen av Sabbatsbergsområdet. Förvaltningen anser att barns bästa går före bevarande av dessa grönytor.

2) Citybanan

Förvaltningen var positiv till att den byggs och därmed en uppgång i korsningen Vanadisvägen-Dalagatan. Det medför troligtvis att enstaka träd måste avverkas. Förvaltningen anser att Citybanan är en riksangelägenhet och att den därför väger tyngre än bevarande av enstaka träd.

3) Rökgasschakt för Citybanan

Förvaltningen var positiv till två placeringar en möjlig grönyta försvinner och att ett eller ett par träd måste fällas.

Förvaltningen anser att barns bästa går före bevarande av dessa grönytor på så sätt att förvaltningen avstyrkt andra alternativa placeringar i barns närhet som på skolgård.

Miljöeffektiv avfallshantering

Underlätta för källsortering

Enheten skulle underlätta för förvaltningens verksamheter att källsortera

Miljöanslaget på enheten har subventionerat pedagogisk källsortering vid 8 förskolor. Det innebär att alla avfallsslag utom matavfall kan källsorteras tillsammans med barnen i särskilda skåp designade för förskolor. Gatu- och fastighetskontoret och förvaltningens miljöanslag har delat på kostnaden för en kretsloppsstation på förskolan Resedans gård.

Lokalintendenten och Agenda 21 samordnaren har haft planeringsmöten om källsorteringslösningar vid Rödabergsskolan och Johannes skola tillsammans med skolorna och RagnSells AB. Genomförandet sker under 2005.

Diskussioner har påbörjats med renhållningsföretag för gemensam insamling av farligt avfall från skolorna i hela eller delar av innerstaden. Förvaltningen har också medverkat i en arbetsgrupp inför en ny central upphandling riktad till renhållningsentreprenörer om källsortering för stadens alla verksamheter.

På Tulegatan infördes en helhetslösning för källsortering under år 2002. Planeringsenheten har regelbundet informerat personalen om rutinerna för källsorteringen.

Minskad avfallsmängd

Enheten skulle försöka minska sin egen avfallsmängd?

Målet har inte uppfyllts eftersom förbrukningen av kontorspapper på Tulegatan som helhet ökat markant. Detta har berott på många ofta onödiga utskrifter på skrivarna. Åtgärder som användarkod för skrivare har föreslagits för att minska mängden utskrifter. Detta har bara delvis genomförts på Tulegatan.

Information om avfallshantering

Enheten skulle bidra till att sprida information om avfallshanteringen i stadsdelen.

Information om avfallshanteringen har funnits på Norrmalms webbplats och har även kontinuerligt getts i annonser i Vi i Vasastan. Det har gällt den mobila miljöstationen för farligt avfall och om nya bestämmelser om tidningsinsamlingen. Information har även funnits på Agenda 21 innerstadens gemensamma webbplats med länkar till renhållningsförvaltningen. Informationsmaterial har delats ut i publika sammanhang som vid gårdsvandringar och på seminarier.

Enheten har också varit representerad i renhållningsförvaltningens arbetsgrupp som fortsatt arbetet med att ta fram en policy om fastighetsnära källsortering i staden. Norrmalm är en av tre försöksstadsdelar. Tillsammans med renhållningsförvaltningen, Förpackningsinsamlingen och entreprenörer samt stadsbyggnadskontoret anordnades en workshop för fastighetsägare på Norrmalm i vilket ca 60 fastighetsägare deltog.

Möte har hållits med alla de parter som är involverade i återvinningsstationerna på Norrmalm för att förbättra och förtydliga ansvar och skötsel för dessa.

Många frågor om avfallshantering har kommit från allmänheten vilka besvarats av stadsmiljöenheten. Renhållningsförvaltningen, miljöförvaltningen och stadsmiljöenheten har också fortsatt ett arbete för att lösa avfallsfrågan för torghandlare.

Åtta stadsdelsförvaltningar däribland Norrmalm ansökte och beviljades medel från miljömiljarden till projektet Sortera Mera! – fastighetsnära källsortering. I november och december genomfördes förberedelser som rekrytering av projektledare och att skriva en projektplan.

Sund inomhusmiljö

Obligatorisk ventilationskontroll

I skolor och förskolor skulle bevakas att bevis på OVK och när den blev godkänd anslås

Lokalgruppen har bevakat att OVK genomförts. Att beviset anslagits har bevakats av berörda enhetschefer.

Handlingsprogram för allergi och astma

Handlingsprogrammet för allergi och astma skulle användas som resurs.

Enheten har förmedlat information till förvaltningens personal om allergiutbildning arrangerad av miljöförvaltningen. Enheten har också informerat om möjligheter till allergirond i samband med skydds rond. Material för detta finns för förskolor, skolor och kontor framtaget av miljöförvaltningen.

Övrigt miljöarbete

Miljöutbildning

Agenda 21 samordnarna/miljösamordnarna i innerstadens stadsdelsförvaltningar har arrangerat gemensam miljöutbildning för i första hand förvaltningarnas miljöombud i nedanstående ämnen.

- Grundläggande miljöutbildning för nya miljöombud - 13 deltagare från Norrmalm
- Bondens ekologi - studiebesök på ekologisk gård – 5 deltagare från Norrmalm
- Mat Eko – 8 deltagare från Norrmalm
- Kemikalier i din vardag - 4 deltagare från Norrmalm
- Energirådgivning – 6 deltagare från Norrmalm
- Matallergiutbildning (arrangör miljöförvaltningen)
- Miljöutbildning för lärare (i samarbete med Protelma) – 5 deltagare från Norrmalm
- Studiebesök Sitas mellanlagringscentral i Högdalen – 1 deltagare från Norrmalm
- Naturguidning för förskole- och skolpersonal – 1 deltagare från Norrmalm
- 2 miljöombudsträffar programområdesvis på Norrmalm

Helande trädgård Riddarsporrens äldreboende

Enheten initierade tidigare år ett utvecklingsarbete med att skapa en enklare terapeutisk trädgård vid Riddarsporrens äldreboende. Med medel från stadsledningskontoret och Forsgrénsska fonden hade en projektledare kunnat anställas. Under året slutfördes arbetet med gården och en officiell invigning skedde i juni. Vid Riddarsporren finns en miljögrupp. Ett samarbete är också påbörjat med Sinneas Trädgård. Projektet Helande trädgård finns beskrivet i en särskild rapport.

Agenda 21

Under året har utåtriktat arbete genomförts i stadsdelen genom nedanstående insatser.

Resor och transporter - ett hållbart trafiksystem

Förvaltningen har medverkat i Projektet Samverkan för hållbart resande (se under rubriken Miljöeffektiva transporter ovan). Förvaltningen har även medverkat i att planera för projektet Mobilitetscentrum, för vilket gatu- och fastighetskontoret erhöll medel från stadens miljömiljard och från Klimp (statliga medel).

Förvaltningen medverkade i den europeiska kampanjen I stan utan min bil dels under trafik- och hälsoveckan i september och dels på Hornsgatan den 22 september.

Närmiljö

Grönskande levande gårdar och närsamhällen

Tillsammans med ett antal stadsdelsförvaltningar samt Huddinge kommun har samarbetet kring Grönskande levande gårdar och närsamhällen fortsatt.

Inom ordinarie budget har Norrmalm medverkat i framställningen av tre nyhetsbrev i en upplaga på 2000 ex, vilket även distribuerats elektroniskt.

Vidare har Norrmalm genomfört två inspirationsmöten för allmänheten, vilket resulterade i att fler gårdar kom igång med sitt gårdsarbete/närmiljö. Norrmalm subventionerade tre gårdar för

anlitande av en konsult som hjälp att komma igång med det egna gårdsarbetet. Kriterier för subventioneringen var 1. det finns en gårdsgrupp, 2 fastighetsägaren är involverad och 3. miljöhänsyn måste tas.

Två gårdsvandringar genomfördes i maj och augusti med vardera 40 deltagare. Gårdsvandringarna skulle ge inspiration till arbetet med den egna gården. Handledarmaterial och guider för gårdsutveckling har kunnat beställas hos förvaltningens Agenda 21 samordnare och på webbplatsen www.stockholm.se/agenda21innerstaden. Ett seminarium om Ät Smart – mat och miljö för hälsan genomfördes i november med 20 deltagare.

Miljödiplomering av företag

Agenda 21 samordnaren har tillsammans med Miljöcentrum för företag haft kontakt med nio företag som visat intresse för att delta i arbetet med erhålla Stockholm miljödiplom för företagare. Sex har genomgått revision för att kvalificeras för miljödiplom första året och ett för andra året. Diplomutdelning skedde för ett företag 2004 och kommer att ske preliminärt för sju företag i februari 2005.

Fastighetsnära källsortering

Förvaltningen har samarbetat med renhållningsförvaltningen kring fastighetsnära källsortering och i samarbete med ett antal stadsdelsförvaltningar planerat för projektet Sortera Mera! som erhållit medel från Miljömiljarden i Stockholm.

Information

Informationsmaterial har funnits i receptionen, vid nämndens öppna sammanträden och andra publika möten. Informationsmaterial om miljö har funnits för personalen på intranätet där Agenda 21 samordnaren ansvarat för innehållet och varit webbredaktör. På den publika webbplatsen har också funnits aktuell miljö- och andra Agenda 21 frågor. Sammanställningen *Vad händer på Norrmalm* har uppdaterats kontinuerligt under året.